জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ

কাৰ্য সম্পাদনৰ হাতপুথি

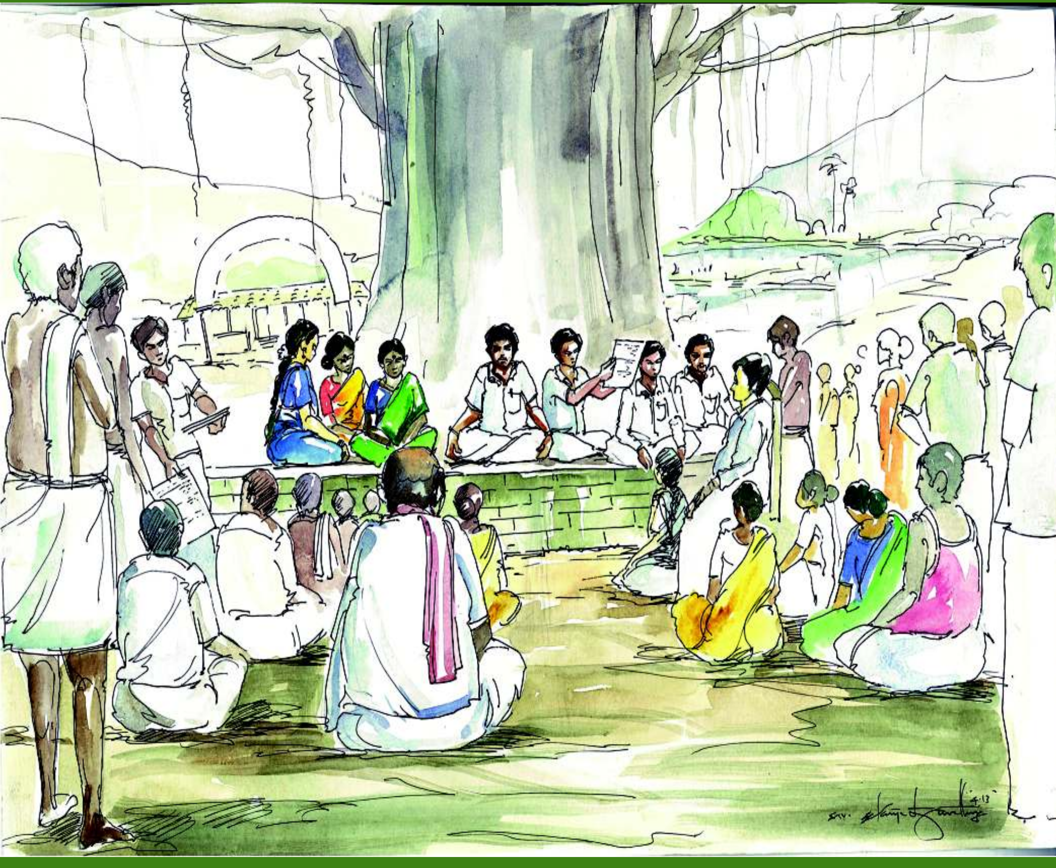

জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ

কাৰ্য সম্পাদনৰ হাতপুথি

ভাৰত চৰকাৰৰ
ৰাষ্ট্ৰীয় জৈৱবৈচিত্ৰ্য কৰ্তৃপক্ষৰ সৌজন্যত

অসম চৰকাৰৰ
অসম ৰাজ্যিক জৈৱবৈচিত্ৰ্য পৰিষদৰ দ্বাৰা
অনূদিত আৰু প্ৰকাশিত

Compiled by

Dr. Ravishankar Thupalli, Dr. K. Jahir Hussain, Dr. Thomson C. Jacob Mr. Ishwar C. Poojar and Dr. N. Gayathri Shanbhag

Acknowledgements

We would like to thank Dr. Balakrishna Pisupati, Chairman, NBA for his critical contribution and encouragement in preparing this document. We thank Mr. C. Achalender Reddy, I.F.S., Secretary, NBA for his constant guidance and support. Thanks are due to Dr. P. Thamizholi and Dr. V. A. Nambi for their support.

Disclaimer

Every attempt was made to provide information as appropriate as possible, any error or lapse is purely unintended and inconsequential.

Artist

Mr. Illaya Bharathi and Mr. Willson
Warli Art- Nita Jatar Kulkarni

Design and Layout

N. Balasubramani, NBA

Translation

Shri P. Kotoky, IFS (Retd.)

Copyrights @ National Biodiversity Authority, 2013

Printer

Anubhab Enterprise & Co.
Ganeshguri, Guwahati -781005

Foreword

Biodiversity Management Committees (BMCs) from the core of institutional set up to effectively implement the Biological Diversity Act in India. This local level, statutory body is vested with enormous responsibility under the Act and is seen as the keystone to realize the objectives of conservation, sustainable use and fair and equitable sharing of benefits arising from use.

The National Biodiversity Authority (NBA) after a consultative process involving a diverse set of stakeholders issued guidelines for BMCs in March 2013 to help these institutions function effectively at local level.

This tool kit, prepared jointly under the UNDP, UNEP– GEF supported projects of NBA is an attempt by NBA to increase the awareness about BMCs and to operationalize the guidelines at local level.

Balakrishna Pisupati
Chairman
National Biodiversity Authority

Chennai
September 2013

আগকথা

জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিসমূহক প্ৰদান কৰিবলৈ প্ৰস্তুত কৰা প্ৰয়োজনীয় উপকৰণৰ কিটটো ৰাষ্ট্ৰীয় জৈৱবৈচিত্ৰ্য কৰ্তৃপক্ষ (এন.বি.এ.) ই UNDP আৰু UNEP – GEF ৰ সহযোগত আৰম্ভ কৰা প্ৰকল্পৰ অধীনত প্ৰস্তুত কৰা হৈছে। এই প্ৰকল্পৰ সহায়েৰে ৰাষ্ট্ৰীয় জৈৱবৈচিত্ৰ্য কৰ্তৃপক্ষই স্থানীয়ভাৱে গঠন কৰা জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিসমূহক ৰাইজৰ ওচৰ চপাই লৈ যাবলৈ যত্ন কৰাৰ লগতে সকলোৰে মাজত সজাগত সৃষ্টি কৰিবলৈ যত্ন কৰিছে। তদুপৰি এই পৰ্যায়ত কেনে ধৰণে কাম-কাজ কৰিব লাগে সেই সম্পৰ্কেও নীতি-নিৰ্দেশনাসমূহ এই কিটত লিপিবদ্ধ কৰা হৈছে।

অসম ৰাজ্যিক জৈৱবৈচিত্ৰ্য পৰিষদে জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিসমূহৰ সদস্যসকলৰ সহায়ক হ'ব পৰাকৈ এই প্ৰয়োজনীয় উপকৰণৰ 'কিট'টো অসমীয়া ভাষাত প্ৰদান কৰিব বিচাৰিছে। ইয়াৰ জৰিয়তে স্থানীয় জৈৱিক সম্পদৰাজি সংৰক্ষণ কৰাৰ লগতে বহনক্ষম ব্যৱহাৰ কৰিবলৈ সদস্যসকলে কেনেধৰণৰ কৰ্মপন্থা গ্ৰহণ কৰা উচিত আৰু তেখেতসকলৰ দায়িত্ব কি সেই সম্পৰ্কে আভাস দিব বিচৰা হৈছে।

(অভয় কুমাৰ জহুৰী)
সদস্য সচিব
অসম ৰাজ্যিক জৈৱবৈচিত্ৰ্য পৰিষদ

বিষয়সূচী

১. জৈৱবৈচিত্র্য আইন — ২০০২ আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় জৈৱবৈচিত্ৰ্য কতৃপক্ষ ... ১

২. জৈৱবৈচিত্ৰ্য আইন ২০০২ৰ কাৰ্যকৰীকৰণৰ গাঁথনি ... ২

৩. জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিসমূহ নো কি? ... ৩

৪. জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতি গঠন ... ৪

৫. জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ সদস্যসকল ... ৫

৬. অধ্যক্ষ বাছনি আৰু অধ্যক্ষৰ কাৰ্যকাল ... ৬

৭. জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ কাৰ্যকাল ... ৭

৮. গাঁও ভিত্তিক অন্যান্য সমিতিৰ সৈতে জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ সমন্বয় ... ৮

৯. জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিসমূহৰ ভূমিকা আৰু দায়িত্ব ... ৯

১০. জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ সভাৰ বিধান ... ১১

১১. জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ কৰ্ম পৰিকল্পনা ... ১২

১২. জৈৱবৈচিত্ৰ্য আইন আৰু জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ দক্ষতা বৰ্দ্ধন ... ১৩

১৩. লোকজৈৱবৈচিত্ৰ্য পঞ্জী (PBR) আৰু ইয়াৰ প্ৰস্তুতকৰণ প্ৰণালী ... ১৪

১৪. কাৰিকৰী সহায়ক গোট গঠন আৰু ইয়াৰ ভূমিকা ... ১৫

১৫. লোকজৈৱবৈচিত্ৰ্য পঞ্জী আৰু ইয়াৰ তথ্যসমূহৰ জিম্মাদাৰ ... ১৬

১৬. জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ অধীনত অনুমোদন ব্যৱস্থা ... ১৭

১৭. পুঁজি গঠন ... ১৮

১৮. স্থানীয় জৈৱবৈচিত্ৰ্য পুঁজি আৰু ইয়াৰ ব্যৱহাৰ ... ১৯

১৯. স্থানীয় জৈৱবৈচিত্ৰ্য পুঁজিৰ ব্যৱস্থাপনা আৰু পৰ্যবেক্ষণ ... ২০

২০. হিত/লাভৰ অংশ বিভাজন পদ্ধতি ... ২১

২১. জৈৱবৈচিত্ৰ্য ঐতিহ্য ক্ষেত্ৰ ... ২২

২২. জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিসমূহক উদগনি যোগান ... ২৩

সংলগ্ন পত্ৰ ... ২৫

সংক্ষিপ্তকৰণ ... ৫০

সংলগ্ন পত্ৰ

১.	গাঁও পঞ্চায়ত পৰ্যায়ত জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতি গঠনৰ সিদ্ধান্তৰ আহি	...	২৬
২.	আঞ্চলিক পঞ্চায়ত পৰ্যায়ত জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতি গঠনৰ সিদ্ধান্তৰ আৰ্হি	...	২৮
৩.	জিলা পঞ্চায়ত পৰ্যায়ত জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতি গঠনৰ সিদ্ধান্তৰ আৰ্হি	...	৩০
৪.	পৌৰ পৰিষদ পৰ্যায়ত জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতি গঠনৰ সিদ্ধান্তৰ আৰ্হি	...	৩২
৫.	পৌৰ নিগম পৰ্যায়ত জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতি গঠনৰ সিদ্ধান্তৰ আৰ্হি	...	৩৪
৬.	জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ সভাৰ কাৰ্যবিৱৰণী লিখাৰ আৰ্হিৰ প্ৰপত্ৰ	...	৩৬
৭.	জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ বাৰ্ষিক প্ৰতিবেদনৰ আৰ্হিৰ প্ৰপত্ৰ	...	৩৭
৮.	জৈৱ সম্পদ ব্যৱহাৰ কৰা বৈদ্য আৰু বৃত্তিধাৰীসকলৰ প্ৰপত্ৰ	...	৩৮
৯.	জৈৱসম্পদৰ প্ৰবৃষ্টি আৰু পৰম্পৰাগত জ্ঞান অৱগত কৰাৰ অনুমোদনৰ তথ্যসমূহ নথিকৰণৰ বাবে প্ৰপত্ৰ	...	৩৯
১০.	খৰছ বহীৰ প্ৰমাণপত্ৰ	...	৪০
১১.	ৰচিদ	...	৪১
১২.	চেকযড্ৰাফ্‌ট পঞ্জীয়ন বহী	...	৪২
১৩.	বিল পঞ্জীয়ন বহী	...	৪৩
১৪.	নগদ ধন আদায়ৰ প্ৰমাণপত্ৰ	...	৪৪
১৫.	চেকযোগে আদায়ৰ প্ৰমাণপত্ৰ	...	৪৫
১৬.	প্ৰমাণ পত্ৰৰ পঞ্জীয়ন বহী	...	৪৬
১৭.	হিচাপ বহী (Cash Book)	...	৪৭
১৮.	বেঙ্কৰ হিচাপৰ লগত হিচাপ বহীৰ হিচাপৰ মিলকৰণৰ বাবে বেংকৰ খতিয়ান	...	৪৮
১৯.	খতিয়ান পঞ্জী	...	৪৯

জৈৱবৈচিত্ৰ্য আইন — ২০০২ আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় জৈৱবৈচিত্ৰ্য কতৃপক্ষ

১

জৈৱবৈচিত্ৰ্যৰ উপাদানসমূহৰ বহনক্ষম ব্যৱহাৰ আৰু জৈৱিক সম্পদৰ ব্যৱহাৰৰ যোগেদি আৰ্জিত লাভসমূহৰ উপযুক্ত আৰু সমবিতৰণৰ বাবে জৈৱবৈচিত্ৰ্য আইন ২০০২ ভাৰত ৰাষ্ট্ৰৰ লোকসভাত গৃহীত হয়। এই আইনখন কাৰ্যকৰী কৰিবৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰীয় জৈৱবৈচিত্ৰ্য কৰ্তৃপক্ষ গঠন কৰা হয় ২০০৩ চনত। ৰাষ্ট্ৰীয় জৈৱবৈচিত্ৰ্য কৰ্তৃপক্ষ আইন সন্মত, স্বায়ত্ব-শাসিত ব্যৱস্থা আৰু ই সহায়কাৰী, নিয়ামক সংস্থা আৰু উপদেষ্টাৰ ভূমিকা পালন কৰে।

২ জৈৱবৈচিত্ৰ্য আইন ২০০২ৰ কাৰ্যকৰীকৰণৰ গাঁথনি

জৈৱবৈচিত্ৰ্য আইনখন ৩ (তিনি) খলপীয়া বিকেন্দ্ৰীকৃত পদ্ধতিৰে কাৰ্যকৰী কৰা হয়। প্ৰথম খলপত ৰাষ্ট্ৰীয় জৈৱবৈচিত্ৰ্য কতৃপক্ষই চেন্নাইস্থিত মুখ্য কাৰ্যালয়ৰ পৰা ৰাষ্ট্ৰীয় ভিত্তিত কাম কৰে; দ্বিতীয় খলপত আছে ৰাজ্যিক ভিত্তিত গঠিত ৰাজ্যিক জৈৱবৈচিত্ৰ্য পৰিষদ আৰু তৃতীয় খলপত আছে স্থানীয়ভাৱে (গাঁও/ মৌজা/ জিলা/পৌৰ নিকায়/ পৌৰ নিগম) গঠিত জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতি।

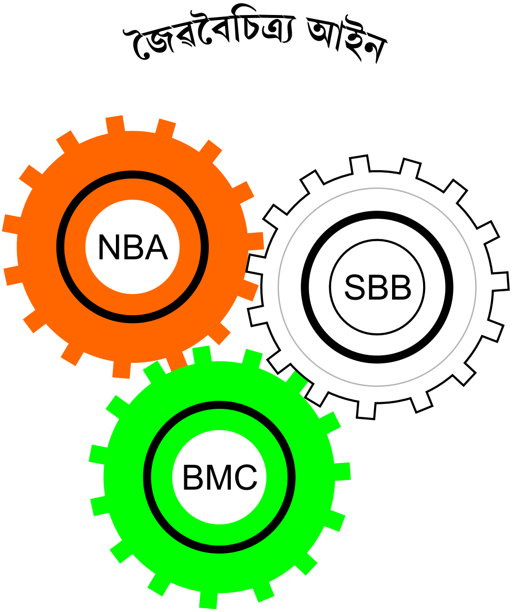

জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিসমূহ নো কি ? ৩

ৰাষ্ট্ৰীয় জৈৱবৈচিত্ৰ্য আইনৰ ৪১ ধাৰা মতে স্থানীয় গোটসমূহে তেওঁলোকৰ নিজ নিজ অঞ্চলত জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতি গঠন কৰিব। এই সমিতিৰ উদ্দেশ্যসমূহ হ'ল— জৈৱবৈচিত্ৰ্য সংৰক্ষণ, ইয়াৰ বহনক্ষম প্ৰয়োগ, জৈৱবৈচিত্ৰ্যৰ তথ্য সম্বলিত তালিকাকৰণৰ লগতে ইয়াৰ বাসস্থানসমূহৰ সুৰক্ষিতকৰণ, জৈৱপ্ৰজাতি, থলুৱা উপজাতি আৰু কৃষিৰ বাবে লাগতিয়াল জাতসমূহ (Cultivars)-ৰ সংৰক্ষণ, ঘৰচীয়া জন্তুৰ গোটসমূহ আৰু ইয়াৰ প্ৰজনন সঁচসমূহৰ সংৰক্ষণ, জীৱাণু সংৰক্ষণ আৰু জৈৱবৈচিত্ৰ্য সম্বন্ধীয় জ্ঞানৰ ক্ৰম অনুযায়ী লিপিবদ্ধকৰণ।

৪ জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতি গঠন

জনজাতীয় গোষ্ঠী আৰু অন্যান্য ক্ষুদ্ৰ জনগোষ্ঠী আৰু কাৰিকৰী জ্ঞান সম্পন্ন গোটকে ধৰি জৈৱবৈচিত্ৰ্যৰ বিভিন্ন অংশীদাৰীসকলৰ মাজত আলোচনাৰ মাধ্যমেৰে নাগৰিক সংস্থা আৰু প্ৰায়োগিক জ্ঞান সম্পন্ন গোটৰ মধ্যস্থতাই জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতি গঠনত সহায় কৰে। ৰাজ্যিক জৈৱবৈচিত্ৰ্য পৰিষদৰ সদস্য সচিবে জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতি গঠনৰ অনুমোদন ল'ব লাগে আৰু নাগৰিক সংস্থা আৰু কাৰিকৰী জ্ঞান সম্পন্ন গোটসমূহক জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতি গঠন আৰু কাৰ্যসম্পাদনৰ বাবে উপযুক্ত স্থান চিনাক্তকৰণৰ বাবে জড়িত কৰিবলৈ আৱশ্যকীয় পুঁজি ধাৰ্য কৰিব লাগে।

জৈৱবৈচিত্র্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ সদস্যসকল ৫

জৈৱবৈচিত্র্য আইন ২০০২-ৰ ৪১ (১) ধাৰা আৰু জৈৱবৈচিত্র্য নিয়মাৱলী ২০০৪ নিয়ম ২২ মতে গঠিত জৈৱবৈচিত্র্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিত ১ (এজন) অধ্যক্ষ থাকে আৰু স্থানীয় নিকায়ৰ দ্বাৰা মনোনীত সদস্য থাকে আৰু এই সদস্য সংখ্যা ৬ (ছয়) জনৰ অধিক হ'ব নোৱাৰে। এই সদস্য সংখ্যাৰ দুই-তৃতীয়াংশ মহিলা হ'ব লাগে আৰু ২৮ শতাংশ অনুসূচীত জাতি/জনজাতি সদস্য হ'ব লাগে। এই সদস্যসকল ভেষজবিদ, কৃষক, অকাঠি বনজ দ্ৰব্যৰ সংগ্ৰহক আৰু ব্যৱসায়ী, মাছমৰীয়া গোষ্ঠী আৰু অন্যান্য সংগঠনৰ প্ৰতিনিধি/ ব্যক্তি আদি হ'ব লাগে, যাতে স্থানীয় নিকায় আশ্বস্ত হয় যেন তেওঁলোকে জৈৱবৈচিত্র্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ প্ৰতিশ্ৰুত বিষয়সমূহত বিশিষ্ট অৱদান আগবঢ়াব পাৰে। এই সদস্যসকল স্থানীয় নিকায়ৰ অন্তৰ্ৰ্তী এলেকাৰ বাসিন্দা হ'ব লাগিব আৰু সেই এলেকাৰ ভোটাৰ তালিকাত নাম থকা হ'ব লাগিব।

৬ অধ্যক্ষ বাছনি আৰু অধ্যক্ষৰ কাৰ্যকাল

জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ অধ্যক্ষজন স্থানীয় নিকায় (গাঁও অঞ্চলত পঞ্চায়ত/চহৰাঞ্চলত পৌৰ সমিতি/পৌৰ নিগম)-ৰ অধ্যক্ষৰ অধ্যক্ষতাতে অনুষ্ঠিত সমিতিৰ সভাত সদস্যসকলে নিৰ্ধাৰিত কৰিব। সদস্যসকলৰ ভোট সমান সমান হ'লে অধ্যক্ষৰ ভোট নিৰ্ণায়ক হিচাপে বিবেচিত হ'ব। জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ অধ্যক্ষৰ কাৰ্যকাল ৩ বছৰ হ'ব। স্থানীয় বিধায়ক/বিধান পৰিষদৰ সদস্য আৰু সংশ্লিষ্ট সংসদীয় সমিতিৰ সাংসদজন জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ সভাত বিশেষভাৱে আমন্ত্ৰিত ব্যক্তি হিচাপে থাকিব।

জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ কাৰ্যকাল ৭

জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতি গঠন হোৱাৰ লগে লগেই অনতি পলমে ইয়াৰ কাৰ্যসূচী ৰূপায়ণ আৰম্ভ হ'ব লাগে আৰু নিৰ্ধাৰিত কাৰ্যাৱলী ১২ মাহৰ ভিতৰত সম্পূৰ্ণ হ'ব লাগে। জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ প্ৰাৰম্ভিক পুঁজিৰ ব্যয় নোহোৱা অংশ পৰৱৰ্তী সময়তো ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰিব। জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিক মঞ্জুৰীকৃত অনুদানৰ শতকৰা ৫০ ভাগ জমা ৰখাৰ কৰ্তৃত্ব দিয়া হৈছে আৰু এই জমা ধনৰ সুদৰ টকা সমিতিৰ কামৰ বাবদ ব্যৱহাৰ কৰিব পাৰে। জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ কাৰ্যকালৰ অবধি ৫ (পাঁচ) বছৰ। তথাপিও চলিত জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিয়ে নতুন সমিতি মনোনীত নোহোৱা পৰ্যন্ত কাম-কাজ চলাই থাকিব।

৮ গাঁও ভিত্তিক অন্যান্য সমিতিৰ সৈতে জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ সমন্বয়

জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিসমূহৰ সদস্যসকলক স্থান বিশেষে জোটদাৰী বন/প্ৰাকৃতিক সম্পদ ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ সদস্য আৰু উদ্যান শস্য আৰু পৰম্পৰাগত স্বাস্থ্য সুৰক্ষা বৃত্তিধাৰী অভিজ্ঞ ব্যক্তিসকল, যেনে — বেজ, হাকিম, গাঁৱৰ উদ্ভিদবিদ, জনজাতীয় মুৰব্বী আদিৰ মাজৰ পৰা বাছনি কৰা হয়। ৰাজ্যিক জৈৱবৈচিত্ৰ্য পৰিষদে ব্যৱস্থাপনা সমিতিত অন্তৰ্ভুক্ত কৰিবলৈ ব্যক্তিৰ তালিকা পৰামৰ্শ হিচাপে আগবঢ়াব পাৰে। জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিয়ে বিধিৰ দ্বাৰা গঠিত/চৰকাৰৰ প্ৰশাসনীয় নিৰ্দেশ অনুযায়ী গঠিত চলি থকা কমিটিসমূহৰ পৰাও সদস্য অন্তৰ্ভুক্ত কৰিব পাৰে।

জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিসমূহৰ ভূমিকা আৰু দায়িত্ব

৯

জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিসমূহৰ ভূমিকা আৰু দায়িত্বসমূহ তলত দিয়া হ'ল—

- ৰাইজৰ জৈৱবৈচিত্ৰ্যৰ পঞ্জী প্ৰস্তুতকৰণ।
- জৈৱসম্পদৰ সংৰক্ষণ আৰু বহনক্ষম ব্যৱহাৰ।
- থলুৱা জৈৱবৈচিত্ৰ্যৰ পুনৰ্বাসন।
- ৰাজ্যিক জৈৱবৈচিত্ৰ্য পৰিষদক আৰু জৈৱবৈচিত্ৰ্য কৰ্তৃপক্ষক বোধি স্বত্বাধিকাৰ, পৰম্পৰাগত জ্ঞানভাণ্ডাৰ আৰু থলুৱা জৈৱবৈচিত্ৰ্য সম্বন্ধীয় বিষয়সমূহৰ যথাযথ তথ্য অৱগত কৰিব।

- ঐতিহ্যমণ্ডিত বৃক্ষ, প্ৰাণী/অনুজীৱ, পবিত্ৰ উদ্ভিদ কানন, পবিত্ৰ জলাশয়ৰ সৈতে জৈৱবৈচিত্ৰ্যৰ ঐতিহ্যময় স্থানসমূহৰ ব্যৱস্থাপনা।
- জৈৱসম্পদ আৰু/অথবা ইয়াৰ লগত সম্বন্ধ থকা পৰম্পৰাগত জ্ঞানৰ ব্যৱসায়িক বা গৱেষণা উদ্দেশ্যৰে কৰা সংগ্ৰহৰ ওপৰত নিয়ন্ত্ৰণ।
- জৈৱসম্পদৰ ব্যৱসায়ৰ যোগেদি হোৱা লাভৰ বিতৰণ।
- মূল্যৱান উদ্ভিদ/প্ৰাণীৰ পৰম্পৰাগত প্ৰজাতি/সঁচৰ সংৰক্ষণ।
- জৈৱবৈচিত্ৰ্যৰ বিষয়ে শিক্ষা প্ৰদান আৰু সচেতনতা গঢ়া।
- তথ্য সংৰক্ষণ আৰু জৈৱসাংস্কৃতিক উন্নয়নৰ বাবে ব্যৱস্থাৱলী গ্ৰহণ।
- বহনক্ষম ব্যৱহাৰ আৰু লাভৰ অংশ বিতৰণ।
- লোকজৈৱবৈচিত্ৰ্য পঞ্জীত নথিভুক্ত পৰম্পৰাগত জ্ঞানৰ সুৰক্ষা।

জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ সভাৰ বিধান ১০

জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিসমূহে বছৰত কমেও ৪ (চাৰি)-খন সভা পাতিব আৰু ৩ মাহত কমপক্ষেও এবাৰ গোট খাব। জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ অধ্যক্ষৰ সভাপতিত্বতে সভা অনুষ্ঠিত হ'ব আৰু তেখেতৰ অনুপস্থিতিত উপস্থিত সদস্যসকলে নিৰ্ধাৰিত কৰা সদস্যজনে সভাপতিত্ব কৰিব। প্ৰত্যেক সভাৰ কোৰামৰ বাবে সভাপতিক ধৰি ৩জন হ'ব লাগিব আৰু চৰকাৰী মনোনীত সদস্যসকলক কোৰামৰ বাবে গ্ৰাহ্য কৰা নহ'ব। জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ সভাৰ কাৰ্যবিৱৰণী লিপিবদ্ধ কৰি স্থানীয় নিকায়/জিলাৰ নিৰ্ধাৰিত বিষয়ালৈ প্ৰেৰণ কৰিব। ৰাষ্ট্ৰীয় জৈৱবৈচিত্ৰ্য কৰ্তৃপক্ষই জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ বাবে প্ৰস্তুত কৰা নিৰ্দেশাৱলীত সভাৰ কাৰ্যবিৱৰণী লিখাৰ আৰ্হি (format), অনুষ্ঠিত কৰা সভাসমূহৰ নথিবহী প্ৰস্তুতকৰণ আৰু সেই নথিবহীৰ নিয়মীয়া ভৰ্তিকৰণৰ প্ৰণালী, বিৱৰণী আলোচনা আৰু প্ৰস্তাৱসমূহ নীতিভুক্তকৰণ আৰু হিচাপ পৰীক্ষণ আদিৰ বিধান দিয়া আছে। ই ব্যৱস্থাপনা সমিতি পৰ্যায়ত তথ্য প্ৰস্তুতিৰ সহায়ক হ'ব।

১১ জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ কৰ্ম পৰিকল্পনা

প্ৰত্যেক জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ তলত দিয়া বিষয়সমূহত প্ৰাধান্য দি পৰিকল্পনা যুগুত কৰিব —

- জৈৱসম্পদৰ সংৰক্ষণৰ বাবে ল'ব লগা ব্যৱস্থাসমূহ।
- জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ সদস্যসকলৰ প্ৰশিক্ষণৰ আৱশ্যকতা।
- ভৌগোলিক সূচক হিচাপে পঞ্জীকৰণৰ উপযুক্ত বুলি ভবা স্বকীয় গুণসম্পন্ন সামগ্ৰীসমূহৰ তালিকাকৰণ।
- থলুৱা জৈৱবৈচিত্ৰ্যৰ লগতে ঔষধি উদ্ভিদৰ বহনক্ষম ব্যৱহাৰ আৰু এই সম্বন্ধীয় পৰম্পৰাগত জ্ঞানৰ প্ৰয়োগৰ বাবে সূক্ষ্ম পৰিকল্পনা যুগুত কৰিব।

জৈৱবৈচিত্ৰ্য আইন আৰু জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ দক্ষতা বৰ্দ্ধন ১২

জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ দক্ষতা বৃদ্ধিৰ অনুশীলনী আৰু তলত দিয়া অগ্ৰাধিকাৰ ভিত্তিক কৰ্মৰাজি পৰামৰ্শমূলকভাৱে আগবঢ়োৱা হ'ল—

- লোকজৈৱবৈচিত্ৰ্য পঞ্জী প্ৰস্তুতকৰণ।
- জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ প্ৰশাসনীয় প্ৰণালী প্ৰস্তুতকৰণ।
- হিচাব ৰখাৰ ব্যৱস্থা।
- বৌদ্ধিক স্বত্বাধিকাৰ সম্বন্ধীয় কাম।
- জৈৱবৈচিত্ৰ্যৰ হিত/ লাভসমূহৰ উপলব্ধিকৰণ আৰু অংশ বিতৰণ (ABS)।
- ঝাচুল নিৰ্ধাৰণ আৰু আৰোপন।
- কৰ্ম পৰিকল্পনা প্ৰস্তুতকৰণ, আঁচনি/ যোজনা প্ৰস্তুতকৰণ, বাৰ্ষিক প্ৰতিবেদন জৈৱবৈচিত্ৰ্য সম্বন্ধীয় আইন আৰু নিয়মাৱলীসমূহৰ প্ৰতি সচেতন আৰু জাগৃতকৰণ।

১৩ লোকজৈৱবৈচিত্ৰ্য পঞ্জী (PBR) আৰু ইয়াৰ প্ৰস্তুতকৰণ প্ৰণালী

লোকজৈৱবৈচিত্ৰ্য পঞ্জী প্ৰস্তুতকৰণ, জৈৱবৈচিত্ৰ্য আইন ২০০২ৰ মতে বাধ্যতামূলক কৰা হৈছে আৰু ইয়াৰ দায়িত্ব সম্পূৰ্ণ জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ ওপৰত। ই এখন পঞ্জী য'ত থলুৱা জৈৱসম্পদ (উদ্ভিদ আৰু প্ৰাণী) সমূহৰ বিষয়ে জ্ঞানৰ থুলমূল আভাস, এই বিলাকৰ প্ৰাপ্তিস্থান, সিবিলাকৰ ঔষধীয় আৰু অন্যান্য ব্যৱহাৰ আৰু সেই জৈৱবৈচিত্ৰ্যৰ লগত সম্বন্ধ থকা পৰম্পৰাগত জ্ঞান (TK) সন্নিৱিষ্ট থাকে। বৰ্তমান লোকজৈৱবৈচিত্ৰ্য পঞ্জীৰ প্ৰস্তুতকৰণ প্ৰণালী কাৰ্যালয়সমূহৰ বহুল ব্যৱহাৰৰ বাবে ৰাষ্ট্ৰীয় জৈৱবৈচিত্ৰ্য কৰ্তৃপক্ষই দাঙি ধৰিছে। এই প্ৰস্তুত প্ৰণালীত বিভিন্ন তালিকাৰ বাবে আৰ্হি (Format) আৰু বিভিন্ন ধৰণৰ তথ্য আৰ্হি তালিকাত জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিয়ে ছাত্ৰ, গৱেষক, এই বিষয়ত জ্ঞান থকা ব্যক্তিৰ লগলাগি কেনেকৈ ভৰ্তি কৰিব তাৰ ব্যাখ্যা দিয়া আছে আৰু জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিয়ে কাৰিকৰী সহায়ক গোট (TSG)/ ৰাজ্যিক জৈৱবৈচিত্ৰ্য পৰিষদৰ সহায়ত পঞ্জীখন বৈধকৰণৰ ব্যৱস্থা দিয়া আছে। এই তথ্যসমূহ জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিয়ে নিজৰ জিম্মাত সুৰক্ষিতভাৱে ৰাখিব। লোকজৈৱবৈচিত্ৰ্য পঞ্জীখন জৈৱবৈচিত্ৰ্যৰ হিত/লাভসমূহৰ উপলব্ধি আৰু অংশ ভাগ নিৰ্ণয় কৰাৰ বাবে আইন অনুযায়ী বিধি সন্মত নথি হিচাপে গণ্য হ'ব।

কাৰিকৰী সহায়ক গোট গঠন আৰু ইয়াৰ ভূমিকা

১৪

জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিসমূহৰ নিৰ্ধাৰিত কাম ৰূপায়ণৰ বাবে পথ প্ৰদৰ্শন কৰিবলৈ কাৰিকৰী সহায়ক গোটসমূহ ৰাজ্যিক জৈৱবৈচিত্ৰ্য পৰিষদে গঠন কৰি দিব। জিলা পৰ্যায়ত এই কাৰিকৰী সহায়ক গোট, বিভিন্ন বিভাগ যেনে — বন, কৃষি, উদ্যানশস্য, পশুপালন, মীন, শৈক্ষিক আৰু গৱেষণামূলক অনুষ্ঠান, স্বায়ত্বশাসিত জিলা পৰিষদ, বেচৰকাৰী সংস্থা, ভেষজ বৃত্তিধাৰীসকলৰ প্ৰতিনিধিক লৈ গঠন কৰিব। এই প্ৰতিষ্ঠাপিত কাৰিকৰী সহায়ক গোটসমূহে যথাযথ পৰ্যায়ত (ৰাজ্যিক/আঞ্চলিক/জিলা) জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিবিলাকক মাচুল সংগ্ৰহ, হিত/লাভৰ অংশ বিভাজন ঐতিহ্যমণ্ডিত স্থানৰ, পবিত্ৰ উদ্ভিদ কানন, জলাশয় আদি ব্যৱস্থাপনাৰ কামত সহায় আগবঢ়াব। ই জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিক থলুৱা উদ্ভিদ আৰু প্ৰাণী আৰু এই উদ্ভিদ আৰু প্ৰাণীবিলাকৰ লগত সম্পৰ্ক থকা পৰম্পৰাগত জ্ঞানৰ তালিকা বনাই লোকজৈৱবৈচিত্ৰ্য পঞ্জীখন প্ৰমাণীকৰণ আৰু বৈধকৰণত সহায় কৰিব। এই গোটসমূহে ইয়াৰ ভৌগোলিক পৰিধিৰ অন্তৰ্ভুক্ত সমাজৰ সংৰক্ষণৰ ক্ষেত্ৰত প্ৰচলন কৰি থকা বিধি ব্যৱস্থাসমূহো সন্নিৱিষ্ট কৰাত সহায় কৰিব।

১৫ লোকজৈৱবৈচিত্ৰ্য পঞ্জী আৰু ইয়াৰ তথ্যসমূহৰ জিম্মাদাৰ

লোকজৈৱবৈচিত্ৰ্য পঞ্জীখন নিৰাপদ সুৰক্ষা ব্যৱস্থাৰে জিম্মাত ৰাখিব লাগে আৰু ইয়াৰ তথ্যসমূহ বাহিৰা লোকক সম্পদসমূহৰ মূল্যৰ ওপৰত নিৰ্ভৰ কৰি যথাযথ বিধি অনুযায়ীহে জ্ঞাত কৰিব লাগে। জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিসমূহে একোখন খতিয়ান বহী (Register) খুলিব লাগে, য'ত জৈৱসম্পদৰ প্ৰাপ্তি আৰু পৰম্পৰাগত জ্ঞানৰ তথ্য যোগান, আৰোপিত মাচুল সংগ্ৰহ, প্ৰাপ্য লাভ আৰু তথ্য যোগানৰ পদ্ধতি আদিৰ উল্লেখ থাকিব। জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ অধ্যক্ষ বা তেখেতৰ মনোনীত ব্যক্তিয়ে এই খতিয়ান বহীখন চোৱা-চিতা কৰি নিয়মীয়াকৈ পূৰণ কৰিব।

জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ অধীনত অনুমোদন ব্যৱস্থা

১৬

ৰাষ্ট্ৰীয় জৈৱবৈচিত্ৰ্য কৰ্তৃপক্ষ আৰু ৰাজ্যিক জৈৱবৈচিত্ৰ্য পৰিষদে, জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ ভৌগোলিক সীমাৰ ভিতৰত পোৱা জৈৱসম্পদ আৰু এই সম্পৰ্কীয় পৰম্পৰাগত জ্ঞানৰ ব্যৱহাৰৰ ক্ষেত্ৰত সিদ্ধান্ত লওঁতে ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ লগত আলোচনা কৰিব আৰু জৈৱবৈচিত্ৰ্য আইনৰ ধাৰা অনুযায়ী জৈৱবৈচিত্ৰ্যৰ হিত/লাভৰ অংশ বিভাজন আৰু প্ৰাপ্তিৰ বাবে আবেদনৰ সিদ্ধান্ত ল'বলৈ জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ সৈতে আলোচনা কৰিব। একেখন জিলাৰ দুখন বা ততোধিক জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ মাজত মতবিৰোধ হ'লে বিষয়টো জিলা দণ্ডাধীশ/জিলা পঞ্চায়তৰ মুখ্য বিষয়া/কেন্দ্ৰীভূত বিষয়ালৈ প্ৰেৰণ কৰিব।

১৭ পুঁজি গঠন

জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিয়ে নিজৰ ভৌগোলিক গণ্ডীৰ ভিতৰত অৱস্থিত স্থানসমূহৰ পৰা ব্যৱসায়িক উদ্দেশ্যৰে পোৱা বা সংগ্ৰহ কৰা জৈৱসম্পদবিলাকৰ বাবদ মাচুল সংগ্ৰহ কৰিবলৈ উপ-কৰ আৰোপ কৰিব পাৰে।

জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিয়ে তলত দিয়া ধৰণেও পুঁজি গঠন কৰিব পাৰে—

- ৰাষ্ট্ৰীয় জৈৱবৈচিত্ৰ্য কৰ্তৃপক্ষ, ৰাজ্যিক জৈৱবৈচিত্ৰ্য পৰিষদ আৰু ৰাজ্য চৰকাৰৰ পৰা (অনুদান আৰু ঋণ) আদায়। ইয়াৰ উপৰি জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ দ্বাৰা বিভিন্ন উৎস, যেনে— ভাৰত চৰকাৰ বা ৰাজ্য চৰকাৰৰ সমগোত্ৰীয় বিভাগ, অন্যান্য কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ বা ৰাজ্য চৰকাৰৰ পৰিষদসমূহ বিভিন্ন অনুষ্ঠান আৰু নিকায়, নিগম আদিৰ পৰা বৰঙণি সংগ্ৰহ।
- মাচুল, উপ-কৰ, ৰয়েল্টি আৰু অন্যান্য নগদ প্ৰাপ্তি।

প্ৰত্যেক জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিয়ে উল্লিখিত দুই ধৰণৰ ধন প্ৰাপ্তিৰ বিপৰীতে পৃথকে পৃথকে বেংকত হিচাপ (Bank Account) প্ৰচলন কৰিব। ৰাজ্যিক জৈৱবৈচিত্ৰ্য পৰিষদৰ দ্বাৰা প্ৰত্যেক জিলাৰ বাবে বিবেচিত (Recommended) বিষয়াক ৰাজ্য চৰকাৰে জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ বিভিন্ন দিশ নিৰীক্ষণ কৰাৰ বাবে কেন্দ্ৰ আৰু বিষয়া (Nodal Officer) হিচাপে নিয়োজিত কৰিব।

স্থানীয় জৈৱবৈচিত্র্য পুঁজি আৰু ইয়াৰ ব্যৱহাৰ

১৮

জৈৱবৈচিত্র্য আইনৰ ধাৰা ৪৩ (১) মতে ৰাজ্য চৰকাৰৰ দ্বাৰা স্থাননীকৃত প্ৰত্যেক ঠাইত য'ত স্বায়ত্ব শাসিত অনুষ্ঠানসমূহে কাম কৰি আছে, স্থানীয় জৈৱবৈচিত্র্য পুঁজি গঠন কৰিব লাগিব। জৈৱবৈচিত্র্য ব্যৱস্থাপনা সমিতি আদায় কৰা মাচুল, ৰাজ্য চৰকাৰ, ৰাজ্যিক জৈৱবৈচিত্র্য পৰিষদ আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় জৈৱবৈচিত্র্য কৰ্তৃপক্ষৰ অনুদানৰ ধনেৰে এই স্থানীয় জৈৱবৈচিত্র্য পুঁজি গঠন কৰিব লাগিব। ৰাজ্য চৰকাৰে এই পুঁজি ব্যৱস্থাপনাৰ বাবে পদ্ধতি নিৰ্ণয় কৰি দিব। এই পুঁজি সংশ্লিষ্ট স্থানীয় নিকায়ৰ ভৌগোলিক গণ্ডীৰ আওতাত পৰা এলেকাসমূহৰ জৈৱবৈচিত্র্য সংৰক্ষণ আৰু উন্নয়নৰ বাবে খৰছ কৰিব পাৰিব আৰু সামূহিক হিতাৰ্থে ব্যয় কৰিব যেতিয়ালৈকে ই জৈৱবৈচিত্র্য সংৰক্ষণৰ লগত সংগতি ৰাখিব পাৰে।

১৯ স্থানীয় জৈৱবৈচিত্ৰ্য পুঁজিৰ ব্যৱস্থাপনা আৰু পৰ্যবেক্ষণ

স্থানীয় জৈৱবৈচিত্ৰ্য পুঁজি নিয়ন্ত্ৰণত ৰখা সংশ্লিষ্ট ব্যক্তিজনে বিগত বছৰটোৰ কাম-কাজৰ সম্পূৰ্ণ খতিয়ান দাঙি ধৰি প্ৰত্যেক বিত্তীয় বৰ্ষৰ বাবে বাৰ্ষিক প্ৰতিবেদন প্ৰস্তুত কৰিব। এই সংশ্লিষ্ট ব্যক্তিজনে পুঁজিৰ জমা খৰছৰ হিচাপ প্ৰস্তুত কৰাৰ উপৰি ৰাজ্যখনৰ মহাগাণনিকৰ সৈতে আলোচনা মৰ্মে বিধান দিয়া মতে জমা খৰছৰ হিচাপ পৰীক্ষণ কৰাব। সংশ্লিষ্ট ব্যক্তিজনে বাৰ্ষিক প্ৰতিবেদন, হিচাপ পৰীক্ষকৰ প্ৰতিবেদনসহ পৰীক্ষিত জমা-খৰছৰ হিচাপৰ নকল স্থানীয় নিকায়ত জমা দিব। সংশ্লিষ্ট স্থানীয় নিকায়ে সেই জমা-খৰছৰ হিচাপৰ সৈতে নথিসমূহ সংশ্লিষ্ট জিলাৰ জিলা দণ্ডাধীশক হস্তান্তৰ কৰিব।

হিত/লাভৰ অংশ বিভাজন পদ্ধতি ২০

জৈৱবৈচিত্র্য আইন মতে হিত/লাভৰ অংশ বিভাজনৰ অৰ্থ হৈছে স্থানীয় নিকায় আৰু হিত/লাভৰ দাবীদাৰৰ পৰস্পৰৰ দ্বাৰা সন্মত চৰ্ত সাপেক্ষে প্ৰকৃষ্ট জৈৱসম্পদৰ ব্যৱহাৰ আৰু ইয়াৰ পৰা উৎপাদিত উপ-সামগ্ৰীৰ ব্যৱহাৰ, উপ-প্ৰয়োগ আৰু এই সম্বন্ধীয় জ্ঞানৰ উদ্ভাৱন আৰু অনুশীলনৰ দ্বাৰা সৃষ্টি হোৱা হিত/লাভৰ (বিত্তীয় আৰু অবিত্তীয়) সমানুপাতিক বিতৰণ।

এই হিতসমূহ বিভাজন কৰাৰ উপায়—

- বৌদ্ধিক স্বত্বাধিকাৰ (IPR)ৰ যৌথ মালিকীস্বত্ব প্ৰদান।
- কাৰিকৰী জ্ঞানৰ অন্তৰণ।
- উৎপাদন, গৱেষণা আৰু উন্নয়ন গোট স্থাপনৰ বাবে স্থান নিৰ্বাচন যাতে ইয়াৰ দ্বাৰা হিত/লাভৰ দাবীদাৰসকলৰ উন্নত মানৰ জীৱন-যাপনত সহায়ক হয়।
- দেশৰ বৈজ্ঞানিক, হিতৰ দাবীদাৰ আৰু স্থানীয় লোকক জৈৱসামগ্ৰী, জৈৱযাপন আৰু জৈৱব্যৱহাৰৰ গৱেষণা আৰু উন্নয়নৰ বাবে জড়িতকৰণ।
- হিতৰ দাবীদাৰক সহায়ক হোৱাকৈ নিধি/পুঁজি গঠন।
- বিত্তীয় আৰু অবিত্তীয় হিত লাভৰ বিন্যাস।

২১ জৈৱবৈচিত্ৰ্য ঐতিহ্য ক্ষেত্ৰ

জৈৱবৈচিত্ৰ্য আইন ২০০২ৰ ৩৭ নং ধাৰা মতে জৈৱবৈচিত্ৰ্য ঐতিহ্য ক্ষেত্ৰসমূহ স্থাপন কৰিব লাগে। এই ঐতিহ্য ক্ষেত্ৰসমূহ একক জৈৱবৈচিত্ৰ্যৰ, পৰিৱেশ বিজ্ঞান মতে অতি সংবেদনশীল পৰিৱেশতন্ত্ৰ, একান্তভাৱে থলুৱা জাতৰ উদ্ভিদ বা প্ৰাণীবিশিষ্ট, আপুৰুগীয়া আৰু লুপ্তপ্ৰায় জীৱ বিশিষ্ট, Keystone প্ৰজাতি, বিৱৰ্তনৰ দিশত গুৰুত্বপূৰ্ণ প্ৰজাতি, ঘৰচীয়া/কৃষিজাত প্ৰজাতি আৰু উপ-জাতিৰ বনৰীয়া/পূৰ্বপুৰুষৰ প্ৰজাতি থকা সুচিহ্নিত এলেকা। এই ঐতিহ্য ক্ষেত্ৰসমূহে জীৱশ্ম আৰু বৈশিষ্টপূৰ্ণ সাংস্কৃতিক, আচাৰ বিষয়ক আৰু নান্দনিক মূল্যায়নক প্ৰতীয়মান কৰে। এই জৈৱবৈচিত্ৰ্য ঐতিহ্য ক্ষেত্ৰসমূহ ৰাজ্য চৰকাৰে গেজেট যোগে অধিসূচনা জাৰি কৰিব লাগে। এই জৈৱবৈচিত্ৰ্য ঐতিহ্য ক্ষেত্ৰসমূহে মানুহ প্ৰজাতিৰ দীঘলীয়া ইতিহাসৰ লগত জড়িত থকা বা নথকা সাংস্কৃতিক বৈচিত্ৰ্য ৰক্ষাৰ বাবেও দৰকাৰী।

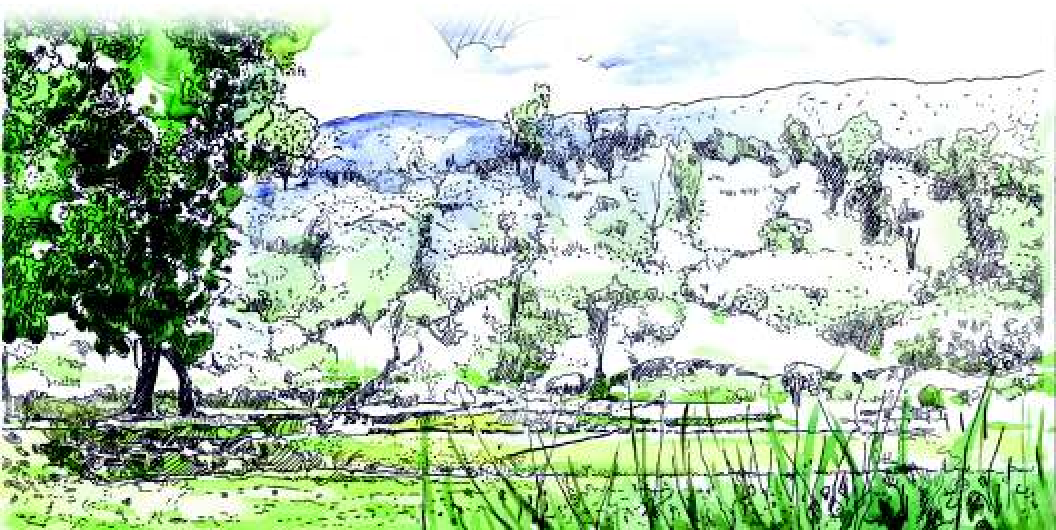

জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিসমূহক উদগনি যোগান ২২

জৈৱবৈচিত্ৰ্যৰ বাবে দৰকাৰী এলেকা হিচাপে স্থানীয় নিকায়ৰ লগত আলোচনা কৰাৰ পাছত ৰাজ্য চৰকাৰে জৈৱবৈচিত্ৰ্য ঐতিহ্য ক্ষেত্ৰসমূহক চিনাক্ত কৰি ইয়াক ঘোষণা কৰিব লাগে। জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিসমূহক জৈৱবৈচিত্ৰ্যৰ বিশিষ্ট এলেকাসমূহৰ ৰক্ষণাবেক্ষণৰ বাবে উদগনি যোগাবলৈ ৰাষ্ট্ৰীয় জৈৱবৈচিত্ৰ্য কৰ্তৃপক্ষৰ ফালৰ পৰা ৫০,০০০/- (পঞ্চাশ হাজাৰ) টকাকৈ দিয়া হয় আৰু এই টকা ঐতিহ্য ক্ষেত্ৰ ঘোষণা হোৱা জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ নামত ৰাষ্ট্ৰীয়কৃত বেংকত জমা ৰখা হয়। এই জমাৰাশিৰ সুদৰ ধন জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিসমূহে ঐতিহ্য ক্ষেত্ৰ ৰক্ষণাবেক্ষণ কটকটীয়া কৰাৰ বাবে আৱশ্যকীয় কামত খটুৱাব পাৰিব।

সংলগ্ন পত্র

১ - ১৯

সংলগ্ন পত্ৰ - ১

গাঁও পঞ্চায়ত পৰ্যায়ত

জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতি গঠনৰ সিদ্ধান্তৰ আৰ্হি

গাঁও পঞ্চায়তত জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতি গঠন

সিদ্ধান্ত নং .... তাৰিখ ....

গাঁও পঞ্চায়তৰ নাম .... মৌজা .... জিলা ....

ইংৰাজী .... তাৰিখে .... বজাত গাঁও পঞ্চায়তৰ কাৰ্যালয়ত গাঁও পঞ্চায়তৰ সভাপতি/সভানেত্ৰী শ্ৰী/শ্ৰীমতী ....ৰ সভাপতিত্বত অনুষ্ঠিত সভাত সকলো সদস্যৰ সন্মতি সাপেক্ষে জৈৱবৈচিত্ৰ্য আইন ২০০২ৰ ৪১ (১) ধাৰা মতে আৰু জৈৱবৈচিত্ৰ্য নিয়মাৱলী ২০০৪ৰ ২২ নং নিয়ম মতে আৰু অসম জৈৱবৈচিত্ৰ্য নিয়মাৱলী ২০১০ ৰ ২১ নং নিয়ম অনুযায়ী তিনি/পাঁচ বছৰ অবধিৰ বাবে জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিখন গঠন কৰা হ'ল।

সমিতিৰ সদস্যসকলৰ সবিশেষ —

ক্ৰমিক নং	সম্পূৰ্ণ নাম আৰু ঠিকনা	বয়স	বাব	স্বাক্ষৰ
১			অধ্যক্ষ	
২			মহিলা সদস্য	
৩			মহিলা সদস্য	
৪			অনুসূচিত জাতি/ জনজাতি সদস্য	
৫			সদস্য	
৬			সদস্য	
৭			সম্পাদক	
৮			মনোনীত সদস্য	
৯			মনোনীত সদস্য	

জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ দায়িত্ব হ'ব ঃ

১। সমিতিৰ ভৌগোলিক সীমাৰ অন্তৰ্গত এলেকাৰ জৈৱসম্পদসমূহৰ সংৰক্ষণ আৰু বহনক্ষম ব্যৱহাৰ।

২। সমিতিৰ ভৌগোলিক সীমাৰ অন্তৰ্গত এলেকাৰ জৈৱসম্পদসমূহৰ বেআইনী প্ৰবৃষ্টি ৰোধ কৰা।

৩। আৱশ্যক অনুযায়ী ৰাষ্ট্ৰীয় জৈৱবৈচিত্ৰ্য কৰ্তৃপক্ষ, চেন্নাই আৰু .... জৈৱবৈচিত্ৰ্য পৰিষদক মতামত দাঙি ধৰা।

৪। আইন অনুযায়ী ভৌগোলিক সীমাৰ অন্তৰ্গত এলেকাৰ জৈৱসম্পদসমূহ ব্যৱসায় উদ্দেশ্যৰে কৰা সংগ্ৰহ আৰু প্ৰবৃষ্টিৰ ওপৰত মাচুল/কৰ আদায় কৰা।

৫। জৈৱসম্পদসমূহ ব্যৱহাৰ কৰা স্থানীয় বৈদ্য (বেজ) আৰু ভেষজবিদসকলৰ তথ্য সংগ্ৰহ কৰি নথিভুক্ত কৰা।

৬। জৈৱসম্পদৰ প্ৰবৃষ্টিৰ আৰু পৰম্পৰাগত জ্ঞানৰ অবগতিৰ সবিশেষ তথ্য, মাচুল সংগ্ৰহৰ তথ্য, প্ৰাপ্ত লাভৰ সবিশেষ আৰু ইয়াৰ অংশ বিতৰণ আদিৰ তথ্য ভত্তি কৰি খতিয়ান বহী যুগুত কৰিব।

৭। জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিয়ে জৈৱবৈচিত্ৰ্য আৰু ইয়াৰ লগত জড়িত পৰম্পৰাগত জ্ঞানৰ নথিকৰণ কৰিব।

৮। ৰাষ্ট্ৰীয় জৈৱবৈচিত্ৰ্য কৰ্তৃপক্ষ আৰু জৈৱবৈচিত্ৰ্য পৰিষদে সময়ে সময়ে দিয়া নিৰ্দেশাৱলীৰ মতে জৈৱবৈচিত্ৰ্য পুঁজিৰ ব্যৱহাৰ আৰু ব্যৱস্থাপনা কৰিব।

স্বাক্ষৰ	**স্বাক্ষৰ**
গাঁও পঞ্চায়তৰ সভাপতি সভানেত্ৰী	**গাঁও পঞ্চায়তৰ সম্পাদক/ কাৰ্যালয়ৰ স্থায়ী সদস্য**

সংলগ্ন পত্ৰ - ২

আঞ্চলিক পঞ্চায়ত পৰ্যায়ত
জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতি গঠনৰ সিদ্ধান্তৰ আৰ্হি

আঞ্চলিক পঞ্চায়তত জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতি গঠন

সিদ্ধান্ত নং .... তাৰিখ ....

আঞ্চলিক পঞ্চায়তৰ নাম .... মৌজা .... জিলা ....

ইংৰাজী .... তাৰিখে .... বজাত আঞ্চলিক পঞ্চায়তৰ কাৰ্যালয়ত আঞ্চলিক পঞ্চায়তৰ সভাপতি/সভানেত্ৰী শ্ৰী/শ্ৰীমতী .... ৰ সভাপতিত্বত অনুষ্ঠিত সভাত সকলো সদস্যৰ সন্মতি সাপেক্ষে জৈৱবৈচিত্ৰ্য আইন ২০০২ৰ ৪১ (১) ধাৰা মতে আৰু জৈৱবৈচিত্ৰ্য নিয়মাৱলী ২০০৪ৰ ২২ নং নিয়ম মতে আৰু অসম জৈৱবৈচিত্ৰ্য নিয়মাৱলী ২০১০ ৰ ২১ নং নিয়ম অনুযায়ী তিনি/পাঁচ বছৰ অবধিৰ বাবে জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিখন গঠন কৰা হ’ল।

সমিতিৰ সদস্যসকলৰ সবিশেষ —

ক্ৰমিক নং	সম্পূৰ্ণ নাম আৰু ঠিকনা	বয়স	বাব	স্বাক্ষৰ
১			অধ্যক্ষ	
২			মহিলা সদস্য	
৩			মহিলা সদস্য	
৪			অনুসূচিত জাতি/ জনজাতি সদস্য	
৫			সদস্য	
৬			সদস্য	
৭			সম্পাদক	
৮			মনোনীত সদস্য	
৯			মনোনীত সদস্য	

জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ দায়িত্ব হ'ব ঃ

১। সমিতিৰ ভৌগোলিক সীমাৰ অন্তৰ্গত এলেকাৰ জৈৱসম্পদসমূহৰ সংৰক্ষণ আৰু বহনক্ষম ব্যৱহাৰ।

২। সমিতিৰ ভৌগোলিক সীমাৰ অন্তৰ্গত এলেকাৰ জৈৱসম্পদসমূহৰ বেআইনী প্ৰবৃষ্টি ৰোধ কৰা।

৩। আৱশ্যক অনুযায়ী ৰাষ্ট্ৰীয় জৈৱবৈচিত্ৰ্য কৰ্তৃপক্ষ, চেন্নাই আৰু .... জৈৱবৈচিত্ৰ্য পৰিষদক মতামত দাঙি ধৰা।

৪। আইন অনুযায়ী ভৌগোলিক সীমাৰ অন্তৰ্গত এলেকাৰ জৈৱসম্পদসমূহ ব্যৱসায় উদ্দেশ্যৰে কৰা সংগ্ৰহ আৰু প্ৰবৃষ্টিৰ ওপৰত মাচুল/কৰ আদায় কৰা।

৫। জৈৱসম্পদসমূহ ব্যৱহাৰ কৰা স্থানীয় বৈদ্য (বেজ) আৰু ভেষজবিদসকলৰ তথ্য সংগ্ৰহ কৰি নথিভুক্ত কৰা।

৬। জৈৱসম্পদৰ প্ৰবৃষ্টিৰ আৰু পৰম্পৰাগত জ্ঞানৰ অবগতিৰ সবিশেষ তথ্য, মাচুল সংগ্ৰহৰ তথ্য, প্ৰাপ্ত লাভৰ সবিশেষ আৰু ইয়াৰ অংশ বিতৰণ আদিৰ তথ্য ভত্তি কৰি খতিয়ান বহী যুগুত কৰিব।

৭। জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিয়ে জৈৱবৈচিত্ৰ্য আৰু ইয়াৰ লগত জড়িত পৰম্পৰাগত জ্ঞানৰ নথিকৰণ কৰিব।

৮। ৰাষ্ট্ৰীয় জৈৱবৈচিত্ৰ্য কৰ্তৃপক্ষ আৰু জৈৱবৈচিত্ৰ্য পৰিষদে সময়ে সময়ে দিয়া নিৰ্দেশাৱলীৰ মতে জৈৱবৈচিত্ৰ্য পুঁজিৰ ব্যৱহাৰ আৰু ব্যৱস্থাপনা কৰিব।

স্বাক্ষৰ

আঞ্চলিক পঞ্চায়তৰ
সভাপতি/সভানেত্ৰী

স্বাক্ষৰ

কাৰ্যবাহী বিষয়া,
আঞ্চলিক পঞ্চায়ত

সংলগ্ন পত্ৰ - ৩

জিলা পঞ্চায়ত পৰ্যায়ত
জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতি গঠনৰ সিদ্ধান্তৰ আৰ্হি

জিলা পঞ্চায়তত জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতি গঠন

সিদ্ধান্ত নং .... তাৰিখ ....

জিলা পঞ্চায়তৰ নাম .... মৌজা .... জিলা ....

ইংৰাজী .... তাৰিখে .... বজাত জিলা পঞ্চায়তৰ কাৰ্যালয়ত জিলা পঞ্চায়তৰ সভাপতি/সভানেত্ৰী শ্ৰী/শ্ৰীমতী ....ৰ সভাপতিত্বত অনুষ্ঠিত সভাত সকলো সদস্যৰ সন্মতি সাপেক্ষে জৈৱবৈচিত্ৰ্য আইন ২০০২ৰ ৪১ (১) ধাৰা মতে আৰু জৈৱবৈচিত্ৰ্য নিয়মাৱলী ২০০৪ৰ ২২ নং নিয়ম মতে আৰু অসম জৈৱবৈচিত্ৰ্য নিয়মাৱলী ২০১০ ৰ ২১ নং নিয়ম অনুযায়ী তিনি/পাঁচ বছৰ অবধিৰ বাবে জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিখন গঠন কৰা হ'ল।

সমিতিৰ সদস্যসকলৰ সবিশেষ —

ক্ৰমিক নং	সম্পূৰ্ণ নাম আৰু ঠিকনা	বয়স	বাব	স্বাক্ষৰ
১			অধ্যক্ষ	
২			মহিলা সদস্য	
৩			মহিলা সদস্য	
৪			অনুসূচিত জাতি/ জনজাতি সদস্য	
৫			সদস্য	
৬			সদস্য	
৭			সম্পাদক	
৮			মনোনীত সদস্য	
৯			মনোনীত সদস্য	

জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ দায়িত্ব হ'ব ঃ

১। সমিতিৰ ভৌগোলিক সীমাৰ অন্তৰ্গত এলেকাৰ জৈৱসম্পদসমূহৰ সংৰক্ষণ আৰু বহনক্ষম ব্যৱহাৰ।

২। সমিতিৰ ভৌগোলিক সীমাৰ অন্তৰ্গত এলেকাৰ জৈৱসম্পদসমূহৰ বেআইনী প্ৰবৃষ্টি ৰোধ কৰা।

৩। আৱশ্যক অনুযায়ী ৰাষ্ট্ৰীয় জৈৱবৈচিত্ৰ্য কৰ্তৃপক্ষ, চেন্নাই আৰু .... জৈৱবৈচিত্ৰ্য পৰিষদক মতামত দাঙি ধৰা।

৪। আইন অনুযায়ী ভৌগোলিক সীমাৰ অন্তৰ্গত এলেকাৰ জৈৱসম্পদসমূহ ব্যৱসায় উদ্দেশ্যৰে কৰা সংগ্ৰহ আৰু প্ৰবৃষ্টিৰ ওপৰত মাচুল/কৰ আদায় কৰা।

৫। জৈৱসম্পদসমূহ ব্যৱহাৰ কৰা স্থানীয় বৈদ্য (বেজ) আৰু ভেষজবিদসকলৰ তথ্য সংগ্ৰহ কৰি নথিভুক্ত কৰা।

৬। জৈৱসম্পদৰ প্ৰবৃষ্টিৰ আৰু পৰম্পৰাগত জ্ঞানৰ অবগতিৰ সবিশেষ তথ্য, মাচুল সংগ্ৰহৰ তথ্য, প্ৰাপ্ত লাভৰ সবিশেষ আৰু ইয়াৰ অংশ বিতৰণ আদিৰ তথ্য ভৰ্ত্তি কৰি খতিয়ান বহী যুগুত কৰিব।

৭। জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিয়ে জৈৱবৈচিত্ৰ্য আৰু ইয়াৰ লগত জড়িত পৰম্পৰাগত জ্ঞানৰ নথিকৰণ কৰিব।

৮। ৰাষ্ট্ৰীয় জৈৱবৈচিত্ৰ্য কৰ্তৃপক্ষ আৰু জৈৱবৈচিত্ৰ্য পৰিষদে সময়ে সময়ে দিয়া নিৰ্দেশাৱলীৰ মতে জৈৱবৈচিত্ৰ্য পুঁজিৰ ব্যৱহাৰ আৰু ব্যৱস্থাপনা কৰিব।

স্বাক্ষৰ

জিলা পঞ্চায়তৰ
সভাপতি/সভানেত্ৰী

স্বাক্ষৰ

মুখ্য কাৰ্যবাহী বিষয়া,
জিলা পঞ্চায়ত

সংলগ্ন পত্ৰ - ৪

পৌৰ পৰিষদ পৰ্যায়ত
জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতি গঠনৰ সিদ্ধান্তৰ আৰ্হি

পৌৰ পৰিষদ জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতি গঠন

সিদ্ধান্ত নং .... তাৰিখ ....

পৌৰ পৰিষদৰ নাম .... মৌজা................................ জিলা ....

ইংৰাজী .... তাৰিখে .... বজাত পৌৰ পৰিষদ কাৰ্যালয়ত পৌৰ পৰিষদৰ সভাপতি/সভানেত্ৰী শ্ৰী/শ্ৰীমতী .... ৰ সভাপতিত্বত অনুষ্ঠিত সভাত সকলো সদস্যৰ সন্মতি সাপেক্ষে জৈৱবৈচিত্ৰ্য আইন ২০০২ৰ ৪১ (১) ধাৰা মতে আৰু জৈৱবৈচিত্ৰ্য নিয়মাৱলী ২০০৪ৰ ২২ নং নিয়ম মতে আৰু অসম জৈৱবৈচিত্ৰ্য নিয়মাৱলী ২০১০ ৰ ২১ নং নিয়ম অনুযায়ী তিনি/পাঁচ বছৰ অবধিৰ বাবে জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিখন গঠন কৰা হ'ল।

সমিতিৰ সদস্যসকলৰ সবিশেষ —

ক্ৰমিক নং	সম্পূৰ্ণ নাম আৰু ঠিকনা	বয়স	বাব	স্বাক্ষৰ
১			অধ্যক্ষ	
২			মহিলা সদস্য	
৩			মহিলা সদস্য	
৪			অনুসূচিত জাতি/ জনজাতি সদস্য	
৫			সদস্য	
৬			সদস্য	
৭			সম্পাদক	
৮			মনোনীত সদস্য	
৯			মনোনীত সদস্য	

জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ দায়িত্ব হ'ব ঃ

১। সমিতিৰ ভৌগোলিক সীমাৰ অন্তৰ্গত এলেকাৰ জৈৱসম্পদসমূহৰ সংৰক্ষণ আৰু বহনক্ষম ব্যৱহাৰ।

২। সমিতিৰ ভৌগোলিক সীমাৰ অন্তৰ্গত এলেকাৰ জৈৱসম্পদসমূহৰ বেআইনী প্ৰবৃষ্টি ৰোধ কৰা।

৩। আৱশ্যক অনুযায়ী ৰাষ্ট্ৰীয় জৈৱবৈচিত্ৰ্য কৰ্তৃপক্ষ, চেন্নাই আৰু .... জৈৱবৈচিত্ৰ্য পৰিষদক মতামত দাঙি ধৰা।

৪। আইন অনুযায়ী ভৌগোলিক সীমাৰ অন্তৰ্গত এলেকাৰ জৈৱসম্পদসমূহ ব্যৱসায় উদ্দেশ্যৰে কৰা সংগ্ৰহ আৰু প্ৰবৃষ্টিৰ ওপৰত মাচুল/কৰ আদায় কৰা।

৫। জৈৱসম্পদসমূহ ব্যৱহাৰ কৰা স্থানীয় বৈদ্য (বেজ) আৰু ভেষজবিদসকলৰ তথ্য সংগ্ৰহ কৰি নথিভুক্ত কৰা।

৬। জৈৱসম্পদৰ প্ৰবৃষ্টিৰ আৰু পৰম্পৰাগত জ্ঞানৰ অবগতিৰ সবিশেষ তথ্য, মাচুল সংগ্ৰহৰ তথ্য, প্ৰাপ্ত লাভৰ সবিশেষ আৰু ইয়াৰ অংশ বিতৰণ আদিৰ তথ্য ভৰ্ত্তি কৰি খতিয়ান বহী যুগুত কৰিব।

৭। জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিয়ে জৈৱবৈচিত্ৰ্য আৰু ইয়াৰ লগত জড়িত পৰম্পৰাগত জ্ঞানৰ নথিকৰণ কৰিব।

৮। ৰাষ্ট্ৰীয় জৈৱবৈচিত্ৰ্য কৰ্তৃপক্ষ আৰু জৈৱবৈচিত্ৰ্য পৰিষদে সময়ে সময়ে দিয়া নিৰ্দেশাৱলীৰ মতে জৈৱবৈচিত্ৰ্য পুঁজিৰ ব্যৱহাৰ আৰু ব্যৱস্থাপনা কৰিব।

স্বাক্ষৰ

পৌৰ পৰিষদৰ
সভাপতি/সভানেত্ৰী

স্বাক্ষৰ

পৌৰ পৰিষদৰ আয়ুক্ত

সংলগ্ন পত্ৰ - ৫

পৌৰ নিগম পৰ্যায়ত
জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতি গঠনৰ সিদ্ধান্তৰ আৰ্হি

পৌৰ নিগম জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতি গঠন

সিদ্ধান্ত নং .... তাৰিখ ....

পৌৰ নিগমৰ নাম .... মৌজা .... জিলা ....

ইংৰাজী .... তাৰিখে .... বজাত পৌৰ নিগম কাৰ্যালয়ত পৌৰ নিগমৰ সভাপতি/সভানেত্ৰী শ্ৰী/শ্ৰীমতী .... ৰ সভাপতিত্বত অনুষ্ঠিত সভাত সকলো সদস্যৰ সন্মতি সাপেক্ষে জৈৱবৈচিত্ৰ্য আইন ২০০২ৰ ৪১ (১) ধাৰা মতে আৰু জৈৱবৈচিত্ৰ্য নিয়মাৱলী ২০০৪ৰ ২২ নং নিয়ম মতে আৰু অসম জৈৱবৈচিত্ৰ্য নিয়মাৱলী ২০১০ ৰ ২১ নং নিয়ম অনুযায়ী তিনি/পাঁচ বছৰ অবধিৰ বাবে জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিখন গঠন কৰা হ'ল।

সমিতিৰ সদস্যসকলৰ সবিশেষ —

ক্ৰমিক নং	সম্পূৰ্ণ নাম আৰু ঠিকনা	বয়স	বাব	স্বাক্ষৰ
১			অধ্যক্ষ	
২			মহিলা সদস্য	
৩			মহিলা সদস্য	
৪			অনুসূচিত জাতি/ জনজাতি সদস্য	
৫			সদস্য	
৬			সদস্য	
৭			সম্পাদক	
৮			মনোনীত সদস্য	
৯			মনোনীত সদস্য	

জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ দায়িত্ব হ'ব ঃ

১। সমিতিৰ ভৌগোলিক সীমাৰ অন্তৰ্গত এলেকাৰ জৈৱসম্পদসমূহৰ সংৰক্ষণ আৰু বহনক্ষম ব্যৱহাৰ।

২। সমিতিৰ ভৌগোলিক সীমাৰ অন্তৰ্গত এলেকাৰ জৈৱসম্পদসমূহৰ বেআইনী প্ৰবৃষ্টি ৰোধ কৰা।

৩। আৱশ্যক অনুযায়ী ৰাষ্ট্ৰীয় জৈৱবৈচিত্ৰ্য কৰ্তৃপক্ষ, চেন্নাই আৰু .... জৈৱবৈচিত্ৰ্য পৰিষদক মতামত দাঙি ধৰা।

৪। আইন অনুযায়ী ভৌগোলিক সীমাৰ অন্তৰ্গত এলেকাৰ জৈৱসম্পদসমূহ ব্যৱসায় উদ্দেশ্যৰে কৰা সংগ্ৰহ আৰু প্ৰবৃষ্টিৰ ওপৰত মাচুল/কৰ আদায় কৰা।

৫। জৈৱসম্পদসমূহ ব্যৱহাৰ কৰা স্থানীয় বৈদ্য (বেজ) আৰু ভেষজবিদসকলৰ তথ্য সংগ্ৰহ কৰি নথিভুক্ত কৰা।

৬। জৈৱসম্পদৰ প্ৰবৃষ্টিৰ আৰু পৰম্পৰাগত জ্ঞানৰ অবগতিৰ সবিশেষ তথ্য, মাচুল সংগ্ৰহৰ তথ্য, প্ৰাপ্ত লাভৰ সবিশেষ আৰু ইয়াৰ অংশ বিতৰণ আদিৰ তথ্য ভৰ্ত্তি কৰি খতিয়ান বহী যুগুত কৰিব।

৭। জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিয়ে জৈৱবৈচিত্ৰ্য আৰু ইয়াৰ লগত জড়িত পৰম্পৰাগত জ্ঞানৰ নথিকৰণ কৰিব।

৮। ৰাষ্ট্ৰীয় জৈৱবৈচিত্ৰ্য কৰ্তৃপক্ষ আৰু জৈৱবৈচিত্ৰ্য পৰিষদে সময়ে সময়ে দিয়া নিৰ্দেশাৱলীৰ মতে জৈৱবৈচিত্ৰ্য পুঁজিৰ ব্যৱহাৰ আৰু ব্যৱস্থাপনা কৰিব।

স্বাক্ষৰ	**স্বাক্ষৰ**
পৌৰ নিগম সভাপতি/সভানেত্ৰী	**পৌৰ নিগম আয়ুক্ত**

সংলগ্ন পত্ৰ - ৬

জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ
সভাৰ কাৰ্যবিৱৰণী লিখাৰ আৰ্হিৰ প্ৰপত্ৰ

.... জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ সভাৰ কাৰ্যবিৱৰণী

.... তাৰিখে সভা অনুষ্ঠিত হয়।

.... সভাৰ স্থান।

সভাৰ কাৰ্যসূচী

১)
২)
৩)
৪)
৫)

মূল বিষয়সমূহৰ ওপৰত হোৱা আলোচনা আৰু সিদ্ধান্তসমূহৰ কাৰ্যবিৱৰণী

১)
২)
৩)
৪)
৫)

সভাত উপস্থিত সদস্যসকলৰ তালিকা আৰু তেখেতসকলৰ পদবী আৰু স্বাক্ষৰ

১)
২)
৩)
৪)
৫)

স্বাক্ষৰ

অধ্যক্ষ
জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতি

স্বাক্ষৰ

সম্পাদক
জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতি

সংলগ্ন পত্ৰ - ৭

জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ বাৰ্ষিক প্ৰতিবেদনৰ আৰ্হিৰ প্ৰপত্ৰ

ক) জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ নাম

খ) বাৰ্ষিক প্ৰতিবেদন যুগুতোৱা সংশ্লিষ্ট বিত্তীয় বৰ্ষ

গ) সেই বৰ্ষত দায়িত্বত থকা বিষয়ববীয়াৰ (অধ্যক্ষ আৰু সম্পাদক) নাম

ঘ) বৰ্ষটোৰ কৰ্ম আঁচনিৰ বিশদ বিৱৰণী

ঙ) বৰ্ষটোত সম্পাদিত হোৱা কাম-কাজৰ বিশদ খতিয়ান

চ) সমিতিৰ বিত্তীয় অৱস্থাৰ চমু আভাস

ছ) ভৌগোলিক পৰিসীমাৰ মানচিত্ৰ

জ) লোকজৈৱবৈচিত্ৰ্য পঞ্জীৰ অগ্ৰগতি

নথিকৰণ

সময়োপযোগীকৰণ

ৰাজ্যিক জৈৱবৈচিত্ৰ্য পৰিষদ আৰু কাৰিকৰী জ্ঞান সম্পন্ন গোট (TSG)ৰ লগত আলোচনা কৰি বৈধকৰণ

ঝ) জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ মত আৰু সিদ্ধান্তসমূহ নথিভুক্ত কৰা সভাৰ কাৰ্যবিৱৰণী বহী

ঞ) জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ সিদ্ধান্তসমূহৰ সৈতে সমিতিৰ বাৰ্ষিক বিত্তীয় প্ৰতিবেদন

ট) দৰ্শনাৰ্থীৰ তালিকা

ঠ) জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিয়ে জৈৱসম্পদৰ প্ৰবৃষ্টি আৰু পৰম্পৰাগত জ্ঞানৰ অৱগতকৰণৰ বাবে অনুমোদন কৰা ব্যক্তিসকলৰ তালিকা

ড) সমিতি ৰাজ্যিক পৰিষদ আৰু ৰাষ্ট্ৰীয় কৰ্তৃপক্ষৰ মাজত যোগাযোগ হোৱা বিশেষ বিষয়

ঢ) জৈৱবৈচিত্ৰ্য সম্বন্ধীয় বা-বাতৰিৰ টোকা আৰু ফটো (যদি আছে)

স্বাক্ষৰ	**স্বাক্ষৰ**
অধ্যক্ষ	সম্পাদক
জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতি	জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতি

সংলগ্ন পত্ৰ - ৮

জৈৱ সম্পদ ব্যৱহাৰ কৰা বৈদ্য আৰু বৃত্তিধাৰীসকলৰ প্ৰপত্ৰ

গাঁও পঞ্চায়তৰ এলেকাত বসবাস কৰা বৈদ্য, হাকিম, (মানুহ আৰু পশু) স্বাস্থ্যৰ চিকিৎসা বৃত্তিধাৰী আৰু /বা জৈৱসম্পদ ব্যৱহাৰকাৰীসকলৰ তালিকা—

নাম ঃ
বয়স ঃ
লিঙ্গ ঃ
ঠিকনা ঃ
পাৰদৰ্শিতা ক্ষেত্ৰ ঃ
জৈৱসম্পদ প্ৰবৃষ্টিৰ স্থান ঃ
জৈৱসম্পদৰ পৰ্যাপ্তি সম্পৰ্কীয় ব্যক্তিজনৰ সম্যক জ্ঞান ঃ

নাম ঃ
বয়স ঃ
লিঙ্গ ঃ
ঠিকনা ঃ
পাৰদৰ্শিতা ক্ষেত্ৰ ঃ
জৈৱসম্পদ প্ৰবৃষ্টিৰ স্থান ঃ
জৈৱসম্পদৰ পৰ্যাপ্তি সম্পৰ্কীয় ব্যক্তিজনৰ সম্যক জ্ঞান ঃ

নাম ঃ
বয়স ঃ
লিঙ্গ ঃ
ঠিকনা ঃ
পাৰদৰ্শিতা ক্ষেত্ৰ ঃ
জৈৱসম্পদ প্ৰবৃষ্টিৰ স্থান ঃ
জৈৱসম্পদৰ পৰ্যাপ্তি সম্পৰ্কীয় ব্যক্তিজনৰ সম্যক জ্ঞান ঃ

সংলগ্ন পত্ৰ - ৯

জৈৱসম্পদৰ প্ৰবৃষ্টি আৰু পৰম্পৰাগত জ্ঞান অৱগত কৰাৰ অনুমোদনৰ তথ্যসমূহ নথিকৰণৰ বাবে প্ৰপত্ৰ

জৈৱসম্পদৰ প্ৰবৃষ্টিৰ আৰু পৰম্পৰাগত জ্ঞান অৱগত কৰাৰ অনুমোদনৰ বিশদ তথ্য, মাচুল আদায়ৰ সবিশেষ, হিত/লাভৰ বিশদ তথ্য আৰু এইবিলাকৰ অংশ বিভাজনৰ প্ৰণালী—

ক্ৰমিক নং	ব্যক্তি/ অনুষ্ঠান/ কোম্পানী/ অন্যান্যৰ নাম আৰু ঠিকনা	প্ৰবৃষ্ট জৈৱবৈচিত্ৰ্যৰ থলুৱা আৰু বৈজ্ঞানিক নাম আৰু পৰিমাণ	সমিতিৰ সিদ্ধান্তৰ তাৰিখ আৰু নম্বৰ আৰু পঞ্চায়তৰ অনুমোদন	সংগ্ৰহ কৰা মাচুলৰ সবিশেষ	হিতৰ অংশ বিভাজন পদ্ধতি আৰু হিতৰ পৰিমাণ

সংলগ্ন পত্ৰ - ১০

খৰছ বহীৰ প্ৰমাণপত্ৰ

জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ নাম ঃ ....

বিলৰ ক্ৰমিক সংখ্যা ঃ .... তাৰিখ ঃ ....

প্ৰমাণ পত্ৰৰ ক্ৰমিক সংখ্যা ঃ .... তাৰিখ ঃ ....

ওপৰোক্ত বিলৰ সমুদায় ধন নিম্নলিখিত হিচাপত জমা দিয়া/উঠোৱা হ'ল—

ক্ৰমিক সংখ্যা	হিচাপৰ নাম/ শিতান	জমা কৰা ধনৰ পৰিমাণ	উঠোৱা ধনৰ পৰিমাণ
	মুঠ		

টকা .... আখৰেৰে ....

প্ৰমাণ পত্ৰখন হিচাপ বহীৰ .... নং পৃষ্ঠাৰ ....

ক্ৰমিক সংখ্যা ভৰ্তি কৰা হ'ল।

বিষয়াৰ চহী

সংলগ্ন পত্ৰ - ১১

ৰচিদ

জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ নাম ঃ ....

বহী নং ঃ .... তাৰিখ ঃ ....

ৰচিদ নং ঃ ....

শ্ৰীযুত/শ্ৰীযুতা/কাৰ্যালয় ঃ ....

.... টকা নগদ/ চেক/ বেংক ড্ৰাফ্ট .... নং ....
তাৰিখ আদায় পোৱা হ'ল।

আদায় কৰা ধন .... হিচাপ শিতানত ভৰ্তি কৰা হ'ল

.... হিচাপৰ শিতানত .... টকা

.... আখৰেৰে আদায় পোৱা হ'ল।

চেকৰ জৰিয়তে জমা দিয়া টকা চেকৰ ধন আদালয়ৰ স্বৰ্ত সাপেক্ষেহে ৰচিদ দিয়া হ'ল।

স্বাক্ষৰ

সম্পাদক/ধন সংগ্ৰহ আৰু বিতৰণ বিষয়া
(Drawing & Disbursing Officer)

সংলগ্ন পত্ৰ - ১২

চেক/ড্ৰাফ্‌ট পঞ্জীয়ন বহী

জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ নাম ঃ ....

ক্ৰমিক নং	বেংক ড্ৰাফ্‌ট/ চেকৰ প্ৰাপকৰ নাম	বেংক ড্ৰাফ্‌ট/ চেকৰ নং আৰু তাৰিখ	বেংকৰ নাম	শ্ৰেণী	ধনৰাশি (টকা)	মন্তব্য
(১)	(২)	(৩)	(৪)	(৫)	(৬)	(৭)

সংলগ্ন পত্ৰ - ১৩

বিল পঞ্জীয়ন বহী

জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ নাম ঃ ....

তাৰিখ	বিলৰ সংখ্যা	বিলৰ শ্ৰেণী	বিলৰ টকা	সম্পাদক/ ধন সংগ্ৰহ আৰু বিতৰণ বিষয়াৰ চহী	ধন আদায়ৰ প্ৰণালী	চেক নং আৰু প্ৰমাণ পত্ৰ নং	চেক নং আৰু তাৰিখ	ধনৰাশি (টকা)	সম্পাদক/ ধন সংগ্ৰহ আৰু বিতৰণ বিষয়াৰ চহী	মন্তব্য
(১)	(২)	(৩)	(৪)	(৫)	(৬)	(৭)	(৮)	(৯)	(১০)	(১১)

টোকা ঃ

১) ৬ নং কলমত নগদ ধন নে বেংকৰ চেক উল্লেখ কৰিব।

২) বিলৰ ক্ৰমিক সংখ্যা বিলতো উল্লেখ কৰিব আৰু বিলৰ ক্ৰমিক সংখ্যা বিত্তীয় বৰ্ষ অনুযায়ী হ'ব।

সংলগ্ন পত্ৰ - ১৪

নগদ ধন আদায়ৰ প্ৰমাণপত্ৰ

জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ নাম ....

প্ৰমাণ পত্ৰৰ ক্ৰমিক নং ....

বিভাগ/শাখাৰ নাম ....

তাৰিখ .... বিলৰ ক্ৰমিক নং ....

তাৰিখ ....

টকা .... আখৰেৰে ....

নগদ হিচাপে দিয়া হওক। আদায় দিয়া ধন হিচাপৰ শিতানত.. ভৰ্তি কৰা হ'ল।

হিচাপ বহীৰ পৃষ্ঠা নং .... তাৰিখ .... নথিভুক্ত কৰা হ'ল।

স্বাক্ষৰ

সম্পাদক/ধন সংগ্ৰহ আৰু বিতৰণ বিষয়া
(Drawing & Disbursing Officer)

সংলগ্ন পত্ৰ - ১৫

চেকযোগে আদায়ৰ প্ৰমাণপত্ৰ

কাৰ্যালয়ৰ নাম ....

প্ৰমাণ পত্ৰৰ ক্ৰমিক নং ....

বিভাগ/শাখাৰ নাম ....

তাৰিখ ....বিলৰ ক্ৰমিক নং ....

টকা .... আখৰেৰে ....

তলত দিয়া চেকেৰে আদায় দিয়া হ'ল।

ক্ৰমিক নং	নাম	চেক নং	তাৰিখ	ধনৰাশি (টকা)
(i)				
(ii)				

ওপৰোক্ত আদায় দিয়া ধন সংশ্লিষ্ট শিতানত ....ভৰ্তি কৰিব।

স্বাক্ষৰ

সম্পাদক/ধন সংগ্ৰহ আৰু বিতৰণ বিষয়া
(Drawing & Disbursing Officer)

সংলগ্ন পত্ৰ - ১৬

প্ৰমাণ পত্ৰৰ পঞ্জীয়ন বহী

ক্ৰমিক নং	বিলৰ ক্ৰমিক নং আৰু তাৰিখ	ধনৰাশি (টকা)	নগদ আদায়ৰ প্ৰমাণ পত্ৰৰ নং	চেকযোগে আদায়ৰ প্ৰমাণ পত্ৰৰ নং	সম্পাদক/ধন সংগ্ৰহ আৰু বিতৰণ বিষয়াৰ স্বাক্ষৰ	মন্তব্য
(১)	(২)	(৩)	(৪)	(৫)	(৬)	(৭)

সংলগ্ন পত্ৰ - ১৭

হিচাপ বহী (Cash Book)

জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ নাম ঃ ....

জমা						খৰছ					
জমা তাৰিখ	জমা নম্বৰ	জমাকাৰীৰ নাম আৰু সবিশেষ	ধনৰাশি (টকা)		হিচাপৰ তাৰিখ	আদায়ৰ তাৰিখ	প্ৰমাণপত্ৰৰ নম্বৰ আৰু তাৰিখ	সবিশেষ	ধনৰাশি (টকা)		হিচাপৰ শিতান
			নগদ	বে'যোগে					নগদ	বে'	
(১)	(২)	(৩)	(৪)	(৫)	(৬)	(৭)	(৮)	(৯)	(১০)	(১১)	(১২)
						হাতে জমা					
		মুঠ						মুঠ			

সংলগ্ন পত্ৰ - ১৮

বেঙ্কৰ হিচাপৰ লগত হিচাপ বহীৰ হিচাপৰ মিলকৰণৰ বাবে বেংকৰ খতিয়ান

.... মাহৰ বাবে

কাৰ্যালয়ৰ নাম ....

ক্ৰমিক নং	সবিশেষ	ধনৰাশি (টকা)
১.	যোগ - বিতৰণ কৰা চেক কিন্তু আদায়ৰ বাবে জমা দিয়া নাই	
২.	যোগ - বিতৰণ কৰা চেক কিন্তু সংশ্লিষ্ট ব্যক্তিৰ হাতত সমৰ্পিত	
৩.	যোগ - বিতৰণ কৰা চেক কিন্তু অস্বীকাৰ কৰা	
৪.	যোগ - পৈণত নগদ দন বেংকৰ পৰা পোৱা কিন্তু হিচাপ বহীত নথিভুক্ত নোহোৱা	
৫.	যোগ - বেঙ্কে আদায় দিয়া সুত বেংকে পোনপটীয়াকৈ আদায় পোৱা	
৬.	বিয়োগ - বেঙ্কৰ পৰা পোনপটীয়াকৈ আদায় দিয়া কিন্তু হিচাপ বহীত নথিভুক্ত নোহোৱা	
৭.	বিয়োগ - বেঙ্কে আদায় কৰা বেঙ্কৰ মাচুল, বেঙ্কৰ সেৱাকৰ কিন্তু হিচাপ বহীত নথিভুক্ত নোহোৱা	
৮.	বিয়োগ - হিচাপ বৰ্হিভূত চেকৰ জমাপ্ৰাপ্তি	
বেঙ্কৰ পাচ বুকত থকা জমাৰাশি		

স্বাক্ষৰ

সম্পাদক/ধন সংগ্ৰহ আৰু বিতৰণ বিষয়া
(Drawing & Disbursing Officer)

সংলগ্ন পত্ৰ - ১৯

খতিয়ান পঞ্জী

জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতিৰ নাম ....

খতিয়ান পঞ্জীৰ পৃষ্ঠা নং .... বিত্তীয় বৰ্ষ ....

তাৰিখ	ক্ৰমিক নং	হিচাপৰ শিতান	হিচাপ বহীৰ পৃষ্ঠাৰ ক্ৰমিক নং	জমাকৃত ধনৰাশি	খৰছ হোৱা ধনৰ ৰাশি	সবিশেষ	কৰ্তৃপক্ষৰ চহী
(১)	(২)	(৩)	(৪)	(৫)	(৬)	(৭)	(৮)

সংক্ষিপ্তকৰণ

ABS	- Access and Benefit Sharing (হিত/ লাভসমূহৰ উপলব্ধিকৰণ আৰু অংশ বিতৰণ)
BD	- Biological Diversity (জৈৱবৈচিত্ৰ্য)
BD Act	- Biological Diversity Act (জৈৱবৈচিত্ৰ্য আইন)
BHS	- Biological Heritage Site (জৈৱবৈচিত্ৰ্য ঐতিহ্য ক্ষেত্ৰ)
BMC	- Biodiversity Management Committee (জৈৱবৈচিত্ৰ্য ব্যৱস্থাপনা সমিতি)
CEO	- Chief Executive Officer (মুখ্য বিষয়া)
CSO	- Civil Society Organization (নাগৰিক সংস্থা)
DA	- Dearness Allowance (মৰগিয়া বানচ)
GI	- Geographical Indicators (ভৌগোলিক সূচক)
IPR	- Intellectual Property Rights (বৌদ্ধিক স্বত্বাধিকাৰ)
LBF	- Local Biodiversity Fund (স্থানীয় জৈৱবৈচিত্ৰ্য পুঁজি)
MAT	- Mutually Agreed Terms (পৰস্পৰৰ দ্বাৰা সন্মত চৰ্ত)
NBA	- National Biodiversity Authority (ৰাষ্ট্ৰীয় জৈৱবৈচিত্ৰ্য কৰ্তৃপক্ষ)
NGO	- Non Governmental Organization (বেচৰকাৰী সংস্থা)
NTFP	- Non Timber Forest Produce (অকাঠি বনজ দ্ৰব্য)
PBR	- People's Biodiversity Register (লোকজৈৱবৈচিত্ৰ্য পঞ্জী)
SBB	- State Biodiversity Board (ৰাজ্যিক জৈৱবৈচিত্ৰ্য পৰিষদ)
SoE	- Statement of Expenditure (খৰছৰ খতিয়ান)
TA	- Travel Allowance (ভ্ৰমন বানচ)
TK	- Traditional Knowledge (পৰম্পৰাগত জ্ঞান)
TSG	- Technical Support Group (কাৰিকৰী সহায়ক গোট)
UC	- Utilization Certificate (ব্যৱহাৰৰ প্ৰমাণ পত্ৰ)

টোকা ঃ

টোকা ঃ

INDIA- UNDP Biodiversity Project on "Strengthening the institutional structures to implement the Biological Diversity Act".

Increasing concerns about dwindling biological resources led the countries around the world to adopt the Convention on Biological Diversity (CBD) in 1992. This Convention for the first time, recognized sovereign rights of the Nations over their biological resources and emphasized that assess to genetic resources should be for environmentally sound purposes and should be subject to national legislations. Taking cognizance of the provisions of the CBD, and to deal with the management of country's biological resources, Government of India enacted the Biological Diversity Act, 2002 and notified the Biological Diversity Rules in 2004.

The Biological Diversity Act provides for dealing with the challenges of conservation of biological diversity, sustainable use of its components and fair and equitable sharing of benefits arising out of the use of biological resources and knowledge. The Act is implemented through a decentralized approach with the National Biodiversity Authority, State Biodiversity Boards and Biodiversity Management Committees functioning at National, State and Local levels.

To strengthen the capacity of these institutions and to manage natural resources in an integrated, participatory and sustainable manner, UNDP supported a Biodiversity Project on "Strengthening the institutional structures to implement the Biological Diversity Act". This project was implemented in states of Madhya Pradesh and Jharkhand by Ministry of Environment and Forests, Government of India through the National Biodiversity Authority from 2009 to 2013.

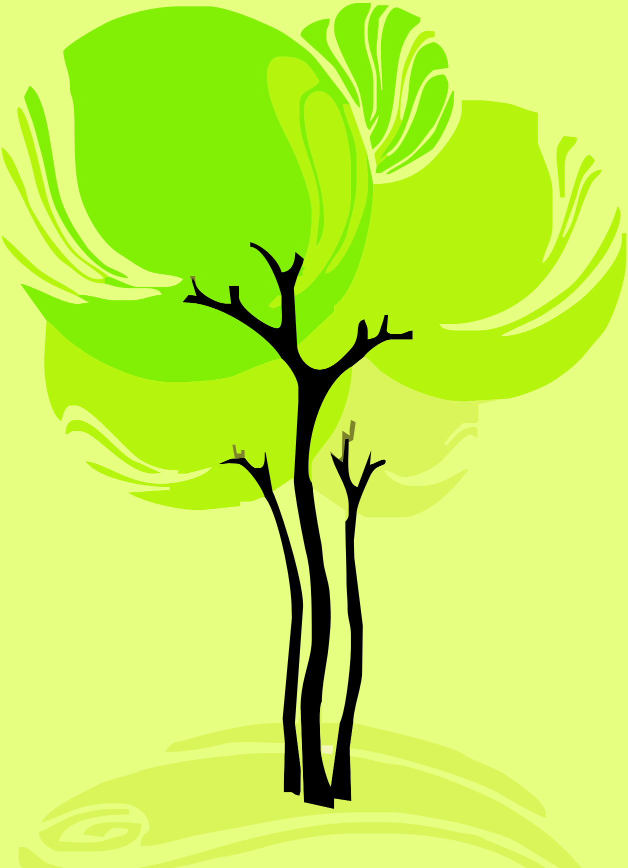

UNEP - GEF-MoEF Access Benefit Sharing project

National Biodiversity Authority, India is currently implementing the first National Project on Access and Benefit Sharing under the UNEP-GEF-MoEF Project on "Strengthening the Implementation of the Biological Diversity Act, 2002 and Rules, 2004, with focus on its Access and Benefit Sharing Provisions". The project is being implemented in the state of Andhra Pradesh, Gujarat, West Bengal, Himachal Pradesh and Sikkim by NBA in collaboration with the 5 State Biodiversity Boards, UNEP- Division of Environmental Law and Conventions (DELC), United Nations University - Institute of Advanced Studies (UNU-IAS) and the United Nations Development Programme (UNDP).

- To develop standardized economic valuation methods for valuing biodiversity in the selected ecosystem
- Developing database on biological resources to tap ABS potential in project states
- Assessing and quantifying the economic value of biological diversity present at Local, State and National levels using appropriate methodologies
- Determining benefit sharing and informing National decision makers on prioritizing conservation action
- Developing legal tools, methodologies, guidelines and frameworks for ABS mechanism
- Capacity building for stakeholders in decision-making process
- Piloting ABS agreements in project states
- Promotion and strengthening of biodiversity funds at National, State and Local levels
- Strategizing public awareness programs and facilitating level playing for public, NGOs, private sector etc., on ABS

National Biodiversity Authority

National Biodiversity Authority (NBA) was established in 2003 to implement India's Biological Diversity Act (2002). NBA is autonomous body, performs facilitative, regulatory and advisory function for Government of India on issue of conservation, sustainable use of biological resource and fair equitable sharing of benefits arising out of the use of biological resources.

The Biological Diversity Act (2002) mandates implementation of the act through decentralized approach with the NBA focusing on to advice the Central Government on matters relating to the conservation of biodiversity, sustainable use of its components and equitable sharing of benefits arising out of the utilization of biological resources; and advising the State Government in the selection of areas of biodiversity importance to be notified under sub-section (1) of section 37 as heritage sites and measures for the management of such heritage sites besides supporting conservation and sustainable management of biodiversity.

The State Biodiversity Board (SBBs) focusing on to advice the State Government, subject to any guidelines issued by the Central Government, on matters relating to the conservation of biodiversity, sustainable use of its components and equitable sharing of the benefits arising out of the utilization of biological resources. The SBBs also regulate by granting of approvals or otherwise request for commercial utilization or bio-survey and bio-utilization of any biological resource by Indians.

At the local level Biodiversity Management Committees (BMCs) responsible for promoting conservation, sustainable use and documentation of biological diversity including preservation of habitats, conservation of land races, folk varieties and cultivars, domesticated stocks and breeds of animals and microorganisms and chronicling of knowledge relating to biological diversity.

NBA with its Headquarters in Chennai, India delivers its mandate through a structure that comprises of the Authority, SBBs, BMCs and Expert Committees.

Since its establishment, NBA has supported creating of SBBs in 28 States, facilitated establishment of around 33,000 BMCs at Local levels across India.